

Septuagesima

Psalmer (SvP-86): 491, Ps25, 346:5-8, 93, 94
Texter: Jer 9:23-24, 1 Kor 1:1-3, Matt 20:1-16

Nåd vare med er från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus. Amen.

Matteus 20:1-16

Låt oss be!

Herre Jesus Kristus, din stora nåd är ofattbar. Den är så främmande för oss att inget hos oss skulle säga ja, om inte du skapade tron i våra hjärtan. Hjälp oss att bli tacksamma mottagare av din oförtjänta nåd - så att du blir ärad bland oss.
Amen

Jesus undervisar oss om en andlig sanning med hjälp av en liknelse. Anledningen till undervisningen var tanken på förtjänst. Petrus hade sagt till Jesus: *"Se, vi har lämnat allt och följt dig. Vad ska vi få för det?"* Jesus gav ett förvånansvärt nådigt svar och lovade att lärjungarna skulle få sitta på tolv troner och döma Israels tolv stammar. Jesus nämner i sammanhanget också de kristnas gärningar och slut: *Och var och en som för mitt namns skull har lämnat hus eller bröder eller systrar eller far eller mor eller barn eller åkrar, han kommer att få hundrafalt igen och ska ärva evigt liv.* (Matteus 19:29) Jesu svar lär oss att det ska finnas olika grader av ära i Kristi härlighetsrike. Men den ära bestäms inte av någon mänsklig princip om lön efter förtjänst utan av andra principer som Gud bestämt.

Tron utan gärningar är död, heter det. Tron är levande och verksam – den gör goda gärningar. Gärningarna vittnar om hjärtats tro. De troendes uppoffringar här i livet för Jesu skull visar att tron är en levande kraft i deras liv. Det är framför allt i tider av förföljelse som det har hänt att kristna fått lämna allt för Jesu skull. Har de då med sina uppoffringar förtjänat evigt liv? Nej, men deras uppoffringar vittnar om tron. Deras attityd till det jordiska och deras trohet mot Jesus är vittnesbörd om hjärtats tro.

Gud verkar i oss både vilja och gärning för att hans goda vilja ska ske. Då lärjungarna i härlighetsriket får en hög äroposition så är det Guds sätt att belöna de goda gärningar som han själv verkat i dem. Då Jesus lovar dem som gjort stora uppoffringar för hans skull ska få hundrafaldig lön så är det Guds sätt att löna det nya liv som han själv helgat dem till. Men Bibeln lär klart att alla troende ska *ärva* evigt liv - inte bara de som arbetat mycket i Guds rike eller gjort stora uppoffringar för Jesu skull. Bibeln talar på flera ställen om det eviga

livet som ett *arv*. Ett arv får man vanligtvis inte på grund av förtjänst utan på grund av släktskap. Det är Gud som fött oss på nytt genom dopet och gjort oss till sina kära barn och Kristi medarvingar. Det är inget vi förtjänat utan vårt arv av Guds nåd för Kristi skull

Som introduktion till liknelsen säger Jesus: *Men många som är de första ska bli de sista, och många som är de sista ska bli de första.* (Matteus 19:30) Domens dag kommer antagligen att bjuda på många överraskningar. Människor ser till det yttre men Gud ser till hjärtat. Människor som gjort sig kända för sitt arbete i kyrkan kan ha haft en inställning till sitt arbete som utesluter dem från Guds rike. Okända och oansenliga kommer att bli upphöjda. Det är detta som dagens liknelse handlar om. Den som tror Gud är skyldig ge honom lön för mödan ska bli de sista. Fariseernas surdeg som Jesus varnade för var deras lära att den som anstränger sig för att göra det goda succesivt blir en godare människa som till sist kvalificerat sig för Guds rike.

I liknelsen jämför Jesus Guds tankar med hur de klagande vingårdsarbetarna tänkte. Gud vill ge oss det vi *inte* förtjänat av sin godhet. En människa däremot som anser sig ha gjort mycket för Gud hoppas också att få mycket av Gud. Och inte bara hoppas utan kräver sin rättmätiga lön. Det är grundinställningen i all falsk religion: *jag ger åt dig, Gud, för att du ska ge åt mig*. De offerar, förrättar böner, gör goda gärningar och botgöringar för att få något från Gud. "Ingen får något som inte arbetar för det" tänker man.

Denna hedniska tanke är motorn i påvedömet. I påvekyrkan har man helt berövat kyrkan evangeliet och gjort religionen till en fråga om lydnad för yttre ordningar. Reformationen var ett klart ljus där budskapet om frälsningen av nåd allena återigen blev förkunnat i kyrkan. Men tanken på människans förtjänst är en fara för varje enskild eftersom den är medfödd och vi bär den med oss. Och den tilltalar vårt förnuft. Förtjänsttanken gäller ju för övrigt på de flesta håll i samhället. Och så måste det vara. Man förhandlar om sin lön och ska då visa att man förtjänar mer. Ja, barnen får tidigt lära sig att de får en belöning om de lyder eller hjälper till. Det är ett system för att upprätthålla ordningen i samhället. Men inför Gud måste vi släppa sådan tankar.

Nådens gåva förkastas av dem som tror att de förtjänar lön från Gud för sin tjänst i Herrens vingård. Att man kan förtjäna en belöning från Gud, ja rent av evigt liv, är människotankar. Människan kan verkligen förtjäna något från Gud men det är inget någon vill ha det. Syndens lön är döden, heter det. Syndens välförtjänta lön är döden. Guds tankar är att han vill ge oss det vi *inte* förtjänat. Av sin nåd vill han ge oss allt i överflöd *för Kristi skull*. Evangeliet är en försäkran om att Gud *inte* handlar med oss efter våra gärningar. Han frälsar oss av nåd och inte av gärningar. Utan att vi på något sätt gjort något för det

kommer han till oss i evangeliet och dopet och föder oss på nytt. Det är också han som bevarar oss i tron. Dessutom har han gett oss ett himmelskt arv som han håller redo för oss.

Ordningen för avlöningen är viktig och hör till poängen med liknelsen. Vingårdens herre började med att ge dem han lejt sist en denar var. *När sedan de första kom, trodde de att de skulle få mer, men också de fick en denar. När de fick den, klagade de på husbonden och sade: De där som kom sist har gjort en timme, och du har jämställt dem med oss, som har stått ut med dagens slit och hetta. Han svarade en av dem: Min vän, jag gör dig ingen orätt. Kom du inte överens med mig om en denar? Ta det som är ditt och gå. Men åt den siste vill jag ge lika mycket som åt dig. Får jag inte göra som jag vill med det som är mitt? Eller ser du med onda ögon på att jag är så god? Så ska de sista bli de första och de första bli de sista."*

Gud vill ge åt oss rika andliga och eviga välsignelser, av nåd för sin Sons, Jesu Kristi, skull. Och vi ärar Sonen när vi som ogudaktiga kommer till honom för att ta emot den rättfärdighet och det liv han vunnit åt oss och som han skänker oss. Om någon har problem med Guds godhet så ligger problemet i betraktarens öga. De som vill förtjäna något från Gud ser med onda ögon på att Gud är så god. Men det är inte Gud som ska anpassa sig efter människors villkor utan vi som ska lära oss om Guds stora nåd. Herren säger i Jesaja 55:9: *... "så mycket som himlen är högre än jorden, så mycket är mina vägar högre än era vägar och mina tankar högre än era tankar"*. Guds oförtjänta nåd för Kristi skull är en hemlighet som ingen kommit fram till på egen hand. Herren har uppenbarat sin oförtjänta nåd för oss i evangeliet. Och vi tar emot nåden genom tron allena.

Låt oss be!

Himmelske Fader, vi tackar dig att vi tillhör dig. Att vi får räknas som dina kära barn är Kristi förtjänst. Han har köpt oss åt Gud med sitt blod. Bevara oss i tron så att vi förblir mottagare av dina himmelska välsignelser som du ger oss helt gratis för Kristi skull. Amen.